

Karlskrona 2015-08-05

Utreda möjligheten införande av Case Management enligt modellen Integrerad Psykiatri inom psykiatrin

En särskilt utsatt grupp i samhället är människor som lider av allvarligare psykiska funktionshinder. Det finns undersökningar som visat att dessa personer ofta är i behov av samordning, hjälp och stöd för att få den egna vardagen att fungera. Inte sällan lider dessa personer också av så kallad "samsjuklighet" vilket oftast innebär att det psykiska funktionshindret kombineras med missbruk eller beroendeproblematik.

Efter att bland andra Anna Lindh mördats av en psykiskt sjuk man år 2003, tillsattes en nationell psykiatrisamordnare, Anders Milton, vilket resulterade i ett förslag om införande av Case Management i den nationella psykiatriutredningen. År 2006 fattade Sveriges regering beslut om att ett projekt skulle startas med syfte att införa aktivt uppsökande Case Managements i vården av psykiskt sjuka och psykiskt funktionshindrade i Sverige. Socialstyrelsen fick i uppdrag att initiera ett femårigt projekt med en utbildningssatsning för Case Managers som skulle arbeta enligt ACT-modellen (Assertive Community Treatment). Centrum för Evidensbaserade Psykosociala Insatser (CEPI), konstaterade dock i sin utvärdering att det inte var CM enligt ACT-modellen som i slutändan blev resultatet. Det arbetssätt som istället praktiserades efter utbildningssatsningarna var CM enligt modellen Integrerad Psykiatri (IP). Från nationellt håll har initiativ kring CM därefter legat på is, men både på kommun- och landstingsnivå praktiseras olika varianter fortfarande i allra högsta grad.

Case Management som arbetsmodell växte fram i 70-talets USA när tidigare slutenvårdspatienter skulle klara sig själva ute i samhället då mentalsjukhus lades ner. Man såg ett behov av en nyckelperson som samordnade insatser kring den enskilde för att vardagen och livet för denne skulle bli bättre. När det gäller CM i Sverige praktiseras flertalet olika modeller och på olika platser i landet har man valt sina egna sätt att jobba med dessa. Symptomatiskt för dem alla är dock att individen är i fokus, brukarens egna mål är utgångspunkten och att nätverk kring dessa byggs upp med personer som anses kunna behövas på olika sätt. Arbetssättet gör samverkan möjligt och ökar brukarens eget inflytande över behandlingen.

I flera landsting och kommuner erbjuds idag Case Managers. Dessa kan beskrivas som "spindeln i nätet" och har som främsta uppgift att samordna tillgängliga resurser så att den enskilde kan få ett välfungerande liv. På individuell nivå avgörs vilka skraddarsydda åtgärder som krävs för att utvecklingen ska gå i rätt riktning. På vissa håll i landet har socialtjänst, psykiatri och primärvård ingått avtal så att den mest intensiva modellen av CM, ACT-modellen, kan användas. Andra har valt att använda sig av CM-modeller för just sina verksamheter, inte sällan enligt modellen Integrerad Psykiatri, vilket på många håll anses vara ett mycket lyckat arbetssätt.

Den enskilt viktigaste anledningen till att erbjuda CM i landstingets regi är att individer som är i behov av samordning och stöd också ska kunna få det och förhoppningsvis bli mer självständiga, självsäkra och lyckliga människor. Det finns enligt undertecknade ingen anledning att inte låta dessa utsatta människor ta del av dessa arbetssätt som många gånger skulle kunna förbättra olyckliga livssituationer avsevärt. Man får dock inte borste från att ett minskat antal vårddygn inom psykiatrin också bör kunna innebära minskade kostnader för landstinget. Enligt en utvärdering från FoU Välfärd som sammanställt statistiska uppgifter från kommunernas och landstingens myndighetsregister, konstaterar man att CM bidragit till att minska kostnaderna för inläggning inom slutenvården och vistelse på HVB eller vård via LVM.

Cirka 50% av befolkningen kommer någon gång under sin livstid att söka hjälp för psykiska besvär. Den vanligaste dödsorsaken för människor under 40 år är självmord. Den vanligaste orsaken till sjukpensionering för personer under 35 år är schizofreni. Det är nu dags att samhället och landstinget tar frågan om psykisk ohälsa på allvar och visar att vi är beredda att vidta konkreta och bevisat effektiva åtgärder för att hjälpa de allra mest utsatta.

Landstingsfullmäktige föreslås besluta:

att landstingsfullmäktige beslutar att införande av Case Management enligt modellen Integrerad Psykiatri inom psykiatrin skall utredas

att landstingsfullmäktige uppdrar åt landstingsstyrelsen att utreda länets kommuners inställningar till ett eventuellt samarbete inom Case Management enligt ACT-modellen

att det är landstingsfullmäktiges målsättning att båda Case Management-modellerna ACT och IP på sikt skall införas

Björn T Nurhadi (SD)